

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 16 Decembre, 1887.

În ajunul Crăciunului după calendariul Gregorian situațiunea politică era foarte încordată. Nori grei se ridicau din toate părțile și amenințau cu descărcarea vijeliei asupra cetățenilor, cari doresc dezvoltare liniștită și pacinică. În bisericile creștine apostolii păcii, preoții dela altariul Domnului vestiau pacea pe pământ, bunăvoirea între oameni, ear în presa europeană apostolii războiului, oamenii, cari poartă sabie, deveniră foarte activi, și puseră la ordinea zilei deslegarea cestiunii orientale tot prin sabie. Situațiunea între asemenea împregiurări ni s'a părut foarte critică. Am dis, că departe au trebuit lucrurile se ajungă, dacă oameni se pun pe ultima rație, pe sabie și tun.

Când cestiunile europene au trecut preste stadiul, în care matura înțelepciune a diplomaților dela masa verde nu se mai simte destul de tare a le nețdi, și aduce în consonanță cu dorința cetățenilor, cari nu ușor se resoalvă, cel puțin nu cu ușurință se resoalvă la jertfa de sânge, atunci trebuie să vorbească cel ce poartă sabia, și cel ce dă direcțiune tunului spre oastea dușmanului.

La noi toate erau puse pe terenul acesta.

Ministrul nostru de externe prin organul seu „Fremdenblatt” condiționează eventualele măsuri de apărare dela ulterioarele măsuri militare la granița monarchiei noastre.

Se convoacă la consiliu căpeteniile osteșesci, nu se mai vorbește despre deslușiri pe cale diplomatică, nu se încearcă o împăcare pe calea pertractărilor a divergențelor, cari deschid o mie de uși de scăpare, ci se cere sfatul puterii armate, care pune în cum-pănă autoritatea forței reale, pe care se bazează starea actuală a monarchiei în concertul european, se întreabă acei oameni, cari de multe ori din provocarea de războiu își fac și ambițiune personală.

Pe asemenea cale mergea discuțiunea în presa europeană. Diarele din Germania puneau în cumpănă forțele militare ale armatei ruscă în fața armatelor puterilor aliate — Germania, Italia și Austro-Ungaria.

Diariul cel mai cetit în Ungaria, „Egyetértés”, mai mult însă „Budapesti Hirlap” din o peană militară publică articoli războinici, cari se ocupau cu mijloacele de comunicațiune ale Rusiei în vreme de războiu, și ajung la rezultatul, că abia în o jumătate de an poate ea concentra și pune în acțiune contra inamicului o armată de jumătate de milion.

În acest ton războinic scria o peană militară în „Budapester Tageblatt” și ce e mai caracteristic

acest diar află cu cale a merge și mai adînc în tractarea cestiunii. „Quid tunc” dacă va suna tunul, adică ce vor face popoarele din monarhia noastră la casul unui războiu. Și acest diar află cu cale a pune în vederea cetitorilor și o revoluțiune internă naturală după vederea ungurului dela acest diariu, revoluțiunea internă o vor provoca românii prin ținuta lor.

Așa sta situațiunea înainte cu câteva zile.

Cu satisfacțiune trebuie să luăm notiță despre stadiul ei de astăzi. Complanarea divergențelor s'a luat din mîna soldaților deocamdată, și din nou e pusă în mîna diplomaților, cari pot judeca cu sânge rece și nu ușor își vor închide toate ușile de scăpare.

După scirile cele mai nouă împăratul Germaniei a trimis țarului Rusiei o scrisoare, a cărei cuprins e de mare importanță politică.

Se vorbește, că complanarea diferențelor e pe calea de a deveni faptă implinită, și ca jertfa va cădea principele Bulgariei.

Vom vedé cum se vor mai desvolta lucrurile.

Revista politică.

După cum am anunțat în mai multe rënduri, negocierile vamale ale monarchiei noastre cu Italia au avut rezultat favorabil și astfel în partea aceasta, după scirile de până acum, suntem feriți de un războiu vamal. Ambele părți au cedat, căci între alarmările cele înspăimîntătoare trebuia, ca aceste două state să-și întărească relațiunile amicabile și mai tare prin buna învoire și învingînd toate greutățile, cari ar fi putut servi drept motive de neînțelegere.

Din Pesta se anunță oficios în aceasta cestiune, că ratificarea contractului de tarifă și comerț se va efectua numai după ce va fi luat în considerare din partea ambelor legislative. În urma acestora regimul italian, cu toate că contractul a fost votat din partea parlamentului italian, nu putea să-l activeze, ci trebuia mai întău să aștepte ratificațiunea. Pentru ca însă acest contract atât de însemnat pentru ambele părți totuși să poată intra în activitate, guvernul italian, sub responsabilitatea lui, a stăruit ca el să intre măcar provisorice în valoare, dacă n'ar întimpina vr'o pedecă din partea regimelor noastre. Regimul austriac și cel ungar, pricepînd bunele intențiuni ale italienilor, ș'au dat consimțământul. Astfel dar îndată ce se vor mai efectua și formalitățile

necesare, va urma atât în Roma cât și în Viena și Pesta publicarea contractului provisoriu, care cu 1 Ianuarie 1888 va și intra în valoare.

Șirul scirilor pacinice, cari dau simptome de menținerea bunelor relațiuni între diferitele state europene se întregesc cu espunerile diarului „Nord.” Organul secretariatului împărațesc rus, după ce descrie dezvoltarea lucrurilor din Austria, recunoaște cumpetul cel mare, ce ș'a impus monarhia noastră prin luarea deciziunilor în conferințele din Viena ținute sub președința monarhului și cari sunt o garanță pentru menținerea păcii, nu numai între Austria și Rusia, dar chiar a păcii europene. Cu plăcere constatăm dice „Neue Fr. Presse,” că acest limbaj blând și neobicinuit a lui „Nord” se deosebește în mod esențial de extremitățile, ce se scrieau în săptămîna trecută în acest organ și cari împrăsciau în tot locul frică și groază. În declarațiile acestea ale diarului „Nord” se află și un verdict indirect asupra articolului cunoscut în foaia „Ruski Invalid”, care judeca atitudinea Austriei ca motiv de provocare. Austro-Ungaria, închee numita foaie, e tot așa de hotărîtă a năsuși pentru menținerea păcii ca și Rusia. Ea va face tot, ce e necesariu pentru a se asigura contra unui atac eventual și noi sperăm cu „Nord,” că scirile alarmătoare de războiu, ce s'au răspândit în timpul din urmă, vor da loc unor sciri pacinice și îmbucurătoare.

După o telegramă din Petropolea, adresată diariului „N. Fr. Presse”, diarele pledează a se începe negocieri între monarhia noastră și Rusia, la aceste negocieri să nu ia parte însă și Germania. În cercurile politice se vorbește ca Austria, să adreseze principelui de Coburg o notă colectivă a tuturor puterilor, prin care să-l provoace să abdică dela tronul bulgar, indigîndu-i-se tot odată și măsurile energice, ce se vor aplica, dacă el n'ar satisface acestei provocări. Rusia ia asupra sa garantarea independinții Bulgariei și tot în același timp va ficsa și sfera de influință, ce are să o exercite ea precum și aceea, ce are să o exercite monarhia noastră, în statele orientale. Pe lângă aceasta diarul „Sviet” mai e de părere, ca să se stabilească încă un articol, privitoriu la deșertarea Bosniei și a Herțegovinei. Acesta va fi tot odată și o garanță pentru întregitatea Turciei. Și aceasta trebuie să se pretindă cu tot dreptul din partea Rusiei. Ea nu se poate mulțami cu detronarea și alungarea principelui de Coburg, ci lucrul de căpetenie este d'a scoate pe popoarele slave de sub influința germană, ce lucră tot în detrimentul progresării și consolidării popoarelor slave.

FOIȚA.

Ovațiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de Georgiu Joandrea.)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul țeranilor, geniul, cele șapte muse.

(Urmare.)

Acțiunea a doua.

(Musica execută o arie mai domoală, pe când din fund se ved venind geniul și cele șapte ține. Țeranii se retrag, pe ambe părțile binei, geniul pășese înainte, artele plastice la dreapta și celelalte la stînga lui.

Corul muselor.

Noi venim din depărtare,
Preste țeri și preste mare;
Căutăm popoarele de-arîndul
Prin veacuri, cum ne duce gândul,
Căutăm un loc de adăpostire
Pe-acest pământ, ca în iubire
Să 'ncoronăm al păcii tron, —
Departe de al lunei svon, —
Cu flori, ce mintea le-a cules
Pe-al omenirei tainic șes.

Junele.

Privesce, ce ved ochii mei?
Un cerc frumos de semiței!
Imagini pentru noi străine,
Cari răspândesc zimbiri divine!

Geniul.

Unde spada nemiloasă
Curmă al omului traiu dulce,
Unde poftetele hidoase
Pe om la peire-l duce,
Unde ura și prostia
Și-au înfipt al lor picior;
De-acolo, ca de urgie,
Noi fugim din calea lor.

Corul muselor.

Urim lumea infectată
De al vijiului venin,
Lingușirea, falsitatea,
În veci le desprețuim,
Când virtuțile 'ncunună
Fruntea vr'unui muritor,
Îi ridicăm împreună
Monument neperitor.

Copila.

Ce vedenie plăcută,
Si ce simțiri în pieptul meu!
Îmi pare ceata cunoscută,
Dar n'am vădut-o 'n traiul greu!

Toți țeranii.

Ne pare ceata cunoscută,
Dar n'am vădut-o'n traiul greu.

Geniul.

Stați! Căci oameni ved aicea,
Cari au traiul fericit;
Cu cununi, și cu pantlice
Este un pom împodobit.
Ce înseamnă — aceasta oare?
Spuneți! E vre-o sîrbătoare?

Tatăl.

Ca păstori noi în iubire
O di veselă sîrbăm.

Geniul.

Spuneți, care fericare
O simțiri? Toți ascultăm.

Mama.

Onoare dăm Alteței Sale,
Reginei noastre-i facem dar,
Ce cobori 'n această vale,
Să steargă al traiului amar.

Junele.

Ea este bună, zimbitoare,
Ca rađa dulce dela soare.

Geniul.

Ei bine, fii mei iubiți,
Dar acest pom de ce-l sădiți?

Cumcă în adevăr ca motiv al încordărilor relațiilor se poate privi lupta între influința slavă și între cea germană se poate ușor deduce și dintr'un discurs, rostit de regele Milan, din incidentul serbărei patronului familiei Obrenovici. În aceste timpuri critice, a dis între altele regele, prin care trece acum Europa, accentuarea individualității naționale are o înțoarcere însemnată. *Decumva lucrul va ajunge acolo, ca ideea slavă se vină în conflict cu ideea germană* Sârbia nu se va amesteca. Sârbii nu vor putea fi germanizați, dar ușor poate fi națiunea sârbească slavizată și atunci soarele ei a apus. *Nimenia nu poate pretinde dela actualii reprezentanți ai familiei Obrenovici, ca se servească de mijloace pentru propagarea și consolidarea ideii slave. Secretul politicii sale esterne este ca să urmeze tradițiilor familiei, al cărui reprezentant este.*

Mare svon a produs în România o corespondență a diariului vienes „La Correspondence de l'Est“ care este încondeiată în Bucuresci și e venită din sorginte *autorizată*: În aceasta scrisoare se vorbește despre atitudinea, ce o ar putea lua România în cazul unui război între monarhia noastră și Rusia. Raporturile diplomatice ale guvernului român — se țin în corespondență — față cu amândouă imperiile sunt cât se poate de *corecte*. Mesagiul regal afirmă, că aceste raporturi erau intime, afirmațiunea este adevărată însă numai la suprafață, în fond însă este în România o antipatie foarte pronunțată în contra Rusiei. Păstrăm formele diplomatice, menținem raporturi esceleante, dar nu putem uita luarea Basarabiei și nedreptatea strigătoare, cu care Rusia a plătit sângele soldaților români, căduți pe câmpurile de bătaie ale Bulgariei. Se simte în țeară, că înaintarea rușilor spre orientul meridional trebuie în mod fatal se cuprindă într'o țări și România. Rusia este vrășmașă reală a românilor. De altă parte aceasta primejdie nu există din partea Austriei și dacă n'ar fi cestiunea Transilvaniei, care de altmintearea pentru un moment, nu e la ordinea zilei, raporturile austro-române ar putea deveni foarte cordiale. Din toate acestea reiese, că în cas de război Austria ar avea în România mai multă simpatie. Aceasta nu va să țină însă, că într'o astfel de întâmplare România s'ar pronunța contra Rusiei. Guvernul domnului I. Brătian este cu deosebire practic și mai cu seamă patriotic. El se va feri cât îi va fi cu putință să stea la o parte pentru a nu suferi nimic; nu se va amesteca în evenimente, decât dacă n'ar putea face altmintearea. Atunci el ar privi unde este interesul României și la cas de trebuință ar pune capăt simpatiiilor și antipatiilor. — Asupra acestei scrisori, „Românul“, care o a tradus întreagă din foia vieneză țină între altele, că în împregiurările acestea nu e de loc practic ca autorizatul să trimbițe în toate părțile antipatiile și simpatiiile lui și nici aceea, că Rusia este dușmană a României. Pe ce-și întemeiază corespondentul gazetei vieneză afirmațiunea, că „aceasta primejdie nu există din partea Austriei“? Și dacă astăzi cestiunea Transilvaniei nu este la ordinea zilei, cine 'l asigură, că în aceasta „boite à surprises“, care se numește cestiunea orientului, ea nu va apărea mâine. Ne cunoaștem bine și cu austriacii și cu rușii. În curs de sute de ani i am cântărit și pe unii și pe alții. Turcia și România au dreptul să susțină, că din toate statele europene ele știu în toate părțile lor politica celor două imperii vecine. Și prin urmare de ce aceasta declarațiune de simpatie pentru Austria, când orientul se clătină. Partida liberală era mai prudentă în 1887.

Tumulte studentilor din Rusia.

Acum în timpul faimelor de război, ce vin cu droaia din spre Rusia, pentru de a produce o ferebă deosebită în spiritele pacinice dela noi, credem a fi de interes pentru cetitorii nostri, dacă comunicăm în cele de mai jos un articol apărut în „W. Tagblatt“ și scris în Petersburg, asupra tumultelor de studenți dela universitățile rusești și asupra oribilităților barbare, cari se pot comite încă ași în imperiul țarului. Corespondența aruncă o lumină tristă asupra referințelor putrede din monarhia moscovită.

Petersburg, 20 Decembre.

„Renumitul inspector al universității din Moscva, Brisgalow, un favorit al răposatului Katkoff, este de mult neplăcut studenților. Studenții afirmă, că dânsul angajează spioni printre dânsii și că provoacă scandale dându și în același timp aerul de a fi un protector al lor. I s'a imputat cu deosebire, că a înființat o reuniune de cântări, care și ținea repetițiile la dânsul în casă, o ocaziune pentru de a și deobliga pe studenți pentru scopurile sale. Primile conflicte între Brisgalow și între studenți au izbucnit încă în toamna anului trecut, cari au avut de urmare numeroase arestări, relegeri și închiderea sufrageriei universității.

Ura în contra lui Brisgalow crescă de aci tot mai mult și mai mult. Se formă între studenți o reuniune, care avea anumitul scop de a face imposibilă rămânerea lui Brisgalow. Într'una din ultimele conveniri s'a decretat, ca Brisgalow să fie insultat în faptă la prima provocare.

La 4 Decembre a. c. s'a dat un concert pentru ajutorarea studenților săraci. Aci se escă un conflict între Brisgalow și nisce studenți, și inspectorul primă dela un ascultătoriu de anul al cincilea, cu numele Sinjowski, două palme. Ziua următoare apără curatorul (Popetschitel) și le făcă studenților imputări pentru purtarea lor; urmară nouă tumulte, curatorul huiduit o luă la fugă.

La 6 Decembre curtea universității era deja des de dimineață ocupată de poliție și căsaci. Studenții se întruniră și trimiseră o deputație la rectorul, cu rugarea de a se presinta în sala festivă a universității. Când se infățișă rectorul acompaniat de curatorul, îi presentară studenții o rezoluțiune, în care se declară, că procederea lui Sinjowski o aproabă toți studenții. Rectoratul se fie indulgent față cu Sinjowski, ear lui Brisgalow să-i dea drumul. Și în fine, ca noua ordonanță pentru universități să fie ștearsă.

Drept răspuns la aceste pretensiuni, toți cei prezenți fură lipsiți de cărțile lor de legitimare, și avertisați ca de-oacmdata în localurile universității să nu mai intre.

La 7 Decembre universitatea earăși era ocupată de polițiști și casaci. Studenții, ce absentaseră ieri și au dat și ei cărțile de legitimare și au declarat, că sunt solidari cu colegii lor. De oare ce însă casacii nu voiau să le permită intrarea în universitate, se născă o păruială, la care studenții își luară drept arme de apărare pietrele de prin curte; ear casacii făcură fără nici o milă întrebunțare de cnuțele lor. La mai mulți studenți li s'au rupt — în înțelesul literal al cuvântului — nasul și urechile din rădăcini. Doi studenți au rămas morți pe loc, trei au fost răniți de moarte. Casacii acuseră apoi cadavrele celor căduți. Studenții cerură predarea colegilor lor căduți, drept răspuns s'au făcut arestări numeroase.

Până acum au fost relegați cu totul 27 studenți, ceilalți prinși se află încă în temniță. Ascultătorii academiei de agronomie precum și cei dela politehnic se declarară solidari cu studenții universitari. Damele studioase ale universității predară studenților o adresă calduroasă de simpatie.

Și universitatea din Petersburg este închisă. Aci cauza este ordonanța cea nouă pentru universități, care face nisce restricțiuni ne mai pomenite în arangiamentul acestor scoale înalte.

Studenții din Olessa au aderat la 1 a l. c. la ținuta studenților din Moscva și s'au declarat solidari cu ei, protestând în contra puterii. Urmarea a fost închiderea universității din Olessa. Tumulturi s'au ivit la Charcow și la Casan tot în acest înțeles.

Atât ca estras din corespondența publicată în „Wiener Tagblatt.“ Escesele studenților ori ce motori ascunși ar avea, la tot cazul nu sunt fără de o mare însemnatate pentru situația, ce domnesce în Rusia. Și dacă e ceva la mijloc, apoi adevăruri de aceste strigătoare, cari trag dungă peste multe planuri mari și bine iscodite, sunt cele mai potrivite alintări pentru oamenii cuprinși de mania de a se război.

Incunoscintare.

Din incidentul iubileului de 50 ani a „Gazetei Transilvane“ constituindu se în Brașov un comitet pentru arangiarea acestei sărbări în seara de 31 Decembre 1887 și în ziua de 1 Ianuarie 1888 st. v., se aduce aceasta la cunoscintă publicului român cu invitarea de a lua parte la această serbare.

Acei onorați domni, cari voesc să ia parte la aceasta serbare sunt rugați să binevoiască a incunoscintă pe sub scrisul președinte al comitetului arangiatoriu până în 26 Decembre 1887, st. v., spre a se putea lua dispozițiunile necesare.

Brașov, în 14 Decembre, 1887.

Vasile Voina,
președinte.

Varietăți.

* (Denumiri de capelani.) În armata honvedimei și anume în despărț. VI-lea, grupa I la 21 fură denumiți de capelani de classa II a: Nicolau Rațu, F. Vereș, Ioan Fodor, Antoniu Pal, Ambrosiu Tatar, Alecsandru Costea, Ioan Pop, Nicolau Muntean, Alecsandru Butica, Macarie Grozea; la 22: Dionisie Pop, Parteniu Grama, Iosif Murășan și Gregorie Cărciușan; la 23: Zacharie Sasu, Vasile Mușat, Ioan Popitia, Dionisiu Aron, Ioanichim Ciurea, Zaharie Tilișca, Ioan Draia, Dimitrie Siandru, Iacob Ghija, Galacteon Vasu, Ioan Cocan și Ioan Tențu.

* (Serbarea Crăciunului la Curte.) După cum se obicinuia mai în toți ani așa și în anul acesta serbarea Crăciunului la curte s'a făcut numai în cercul strâns familiar. Împărăteasa însăși a condus împodobirea pomului, care se află așezat într'un salon al Maj Sale. Împăratul și împărăteasa au fost surprinși cu multe daruri bogate de Crăciun din partea membrilor familiei. Acestea toate stau frumos așezate sub coroana pomului. În apartamentul princesei de coroană s'a împodobit un pom de Crăciun pentru mica princesă Elisabeta. Părechea princiară de coroană a luat ceaiul în apartamentul împărătesc. Împărăteasa, precum se crede va petrece timpul de earnă în capitala monarhiei, deoarece nu s'a făcut până acum alte dispozițiuni, cari de obicei se făceau la Crăciun.

* (Cas de moarte.) **Dimitrie Ienciovici**, unul dintre neguțătorii de frunte din Brașov — după cum aușim — în etate de 76 ani s'a mutat pentru totdeauna la locurile cele vecinice, unde dreptii se odihnesc. Vrednicul bărbat, distins prin faptele lui nobile și neperitoare s'a bucurat totdeauna de iubirea și stima românilor și a străinilor. Viața lui e plină de activitate și vrednică de imitat. El a fost comersant vrednic, epitrop și membru al bisericeii din cetatea Brașovului. Ca membru al delegațiunii și al Eforiei scoalelor centrale române gr. or. a fost totdeauna la locul seu. Dimitrie Ienciovici a fost membru fondator al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român și a altor reuniuni, cari promovează cultura și se disting prin binefaceri. În ultimele momente ale vieții sale vrednicul bărbat a înzestrat scoalele centrale române din Brașov cu 30,000 de franci pentru ridicarea unui internat și pentru scopuri școlare; tot spre acest scop a dăruit un hotel în Tușnad, ce prețușcă 12,000 franci; pentru biserica română din cetate 300 franci, pentru serbările junilor brașoveni 2000 de franci, a mai dăruit și alte sume pentru reuniunile române din Brașov.

* Transferarea direcțiunii postale telegrafice din Sibiu la Cluș după cum anunță „Kolozvár“ nu se va putea face imediat,

Junele.

Ea veni din depărtare
Și departe-i al ei dor,
Vrem să fie cu 'nfocare
Țerei noastre-un scump odor.

Geniul.

Și de aceea sădiți pomul în pământ cu rădăcină,
Ca în patrie regina indigenă să devină?

Copila.

Câte suveniruri plăcute o atrag cătră a sa țeară,
Din copilăria-i dulce, a vieții primăvară:
Brațele sante de mamă, cea mai mare fericire,
Al surorilor sin gingaș și a traților iubire.
Toate-acestea, ah, pute-vom să le 'nlocuim vr'odată,
Dă natura pentru acestea bunuri o dreaptă răsplătă?

Geniul.

Iubirea n'are margini, pătrunde în tot locul;
Din o schintee mică se nasce, cresce focul.
Avutul scump de acolo nimeni nu-l răpescce,
Dacă a lăsat iubire, iubire aici găsesce.

Mama.

Dar ea easă din palate,
Din palate aurii;
Ce-i vicața dela sate
Pe ale noastre verđi câmpii?
Singur soarele-i splendoare
La noi! Ah, plăcea-i va oare?

Geniul.

Păstori, nu e dat vouă, ca să puteți pătrunde
Un suflet nobil, care o lume 'n el ascunde.
Un spirit mare 'n lume marimea și-o arată,
Virtuți lăsând în cale-i, și 'n lume nu o caută.

Junele.

O, străini iubiți și pacinici! Arătați-ne vr'o cale,
Cum i-am câștiga iubirea, și să-i fim cu toții plăcuți;
Cu plăcere împletire-am tot cununi Alteței Sale,
Și-am conduce-o într'ale noastre colibi pacinice din munți.

Geniul.

Un suflet bun ori unde va fi, se simte bine;
El singur își crează o lume pentru sine.
Precum un pom se 'ntinde în pături și-și primesce
Prin rădăcini puterea, prin care se 'ntăresce,
Așa și-un suflet nobil, prin tapte glorioase,
Rămâne 'n lume vecinic comoară prețioasă.
Degrab să 'ncopciază iubirea cu o iubire,
O patrie e țara, în care-i fericire.

Toți țărani.

Învaț-ne, străine! Arată-ne un mijloc,
Cum să legăm regina de-al nostru pacinic loc?

Geniul.

Aflată-i legătura, ea vine dela sine,
Aici într'astă țeară nu toate-i sunt străine:
Căci cum ne vom numi, pe mine cu a mea ceată,
La prima ei privire, ne va cunoaște îndată,

(Va urma).

deoarece în Cluș deocamdată lipsește un edificiu potrivit pentru lucrările acestei direcțiuni. Din considerare la impregiurarea aceasta, edificiul de postă din Sibiu s'a închiriat de nou pentru mai mult timp

* (Semne de recunoștință prea înaltă.)

Pe timpul marelor manevre din toamna trecută Majestatea Sa s'a avut cuartirul pe la mai mulți magnați magiari, precum la Iuliu Andrassy în Terebes, la contele Eugen Festetics și la baronul George Bánffy pentru buna ospitalitate, ce a aflat în sinul familiilor respectivilor domni, Maiestatea Sa li a trimis portretul Seu, ca semn de recunoștință. Contele Iuliu Andrassy a primit întreg portretul în miniatură, ceilalți doi domni contele Festetics și baronul Bánffy, primară numai bustul Maiestății Sale în uniformă de Feldmareșal.

* (Limba rusă în armata noastră.)

După cum se scrie, în anul viitoriu se vor deschide mai multe cursuri voluntare pentru învățarea limbii rusești la diferite despărțăminte din trupele austro-ungare.

* (Foc). Marți între 4 și 5 oare d. a. lumea sibiiană a fost alarmată de foc. În băcănă d-lui Bugarsky (strada Cisnădiei) a explodat un butoiu cu petrolu. Tot Marți noaptea a izbucnit foc într-o pivniță din strada Poplăcei. Focurile au fost ușor și curând localizate și stânse.

* (În fața noiei situațiuni.) Cu ocaziunea conferințelor militare din Viena baronul A. B. pusese în casina națională contelui Iuliu Andrassy următoarea întrebare: „Escelență, vom avea resbel, sau nu?“ „Întrebă pe țarul,“ răspuse contele Andrassy, „aceia ți va putea da răspunsul dorit.“

* Representanța comunală de aici va ține o ședință Vineri în 30 Decembre n. la 4 oare d. m. în casa magistratului.

* (Populațiunea capitalei Ungariei.) Josif Körösi, directorul biroului statistic din Budapesta, în urma ultimei conscripțiuni a populațiunii capitalei în o publicațiune a sa dă următoarele sciri cu privire la numărul locuitorilor: În conscripția din 1 Iuliu 1886 s'a aflat 411,917 locuitori civili, cu 51,366 mai mulți ca la conscripția cu 5¹/₂ ani înainte. Numărul total al militarilor staționați în capitală a fost 10,640 suflete. Adăugând suma aceasta pe lângă cea precedentă rezultă ca număr al întregii populațiuni 422,557. În timpul conscripțiunii au fost absente din capitală 16,308 persoane. Adăugată și această sumă pe lângă 422,557 și luându-se în considerare mersul populațiunii până în 1886 în număr rotund populațiunea capitalei s'ar urca de prezent la suma de 440,000 suflete. Crescerea s'ar socotesce pe an cu 2³/₅ procente. Uimitoare este creșterea populațiunii în partea capitalei numită Estravillan, unde populațiunea a crescut doind.

* Fortificațiunea capitalei române se continuă. Generalul Brialmont a fost chemat urgent la București pentru inspectarea fortificațiunilor. Ministru de războiu român a cerut și camera a aprobat cu unanimitate de voturi, un credit de 6.000.000 franci pentru continuarea fortificațiunilor și aprovizionarea diferitelor materiale de resbel.

Suma de 6 milioane se va acoperi ca și cea dintâiu din renta amortisabilă autorisată de Corpurile legiuitoare pentru lucrări de utilitate publică.

— (Convențiunea de delimitare cu Austro-Ungaria). Cetim în „Cur. financiar“: D. Ferechi de ministru de esterne, a depus în cameră convențiunea de delimitare făcând definitiv fruntariile între România și Austro-Ungaria. Lucrarea este din cele mai meritoase.

— (Creditul mobil ar austriac) a vîndut soldul seu de obligațiuni comunale unui sindicat vienez pe cursul de 133; este vorba de vre-o 6000 obligațiuni.

— (Compania austriacă de navigațiune.) „Curierul financiar“ scrie: Un țiar din Galaț anunță că, Compania de navigațiune pe Dunăre a tras la Severin tot materialul de vapoară, slepuri, pontoane etc. și adaugă că această măsură e privită ca o precauțiune față cu evenimentele esteriore. Nu scim de unde confrății nostri din Galaț trag această concludiune, scim numai, că măsura luată de compania austriacă, poatae fi privită cu siguranță ca precauțiune d'a pune vasele sale la adăpostul stricăciunilor ce le ar putea cauza iarna, în care a intrat.

— Afară de aceasta, societatea în toți anii are de obicei a publica suspendarea curselor sale, când iarna face imposibilă navigațiunea pe Dunăre. O asemenea publicațiune oficială ne apărând până acum, fie-care înțelege, că nici o suspendare de curse n'a putut avea loc.

* (Un surdo-mut ucigaș.) În Alba Iulia s'a întemplat următoriu cas interesant: un român a intrat în târguială cu un țigan pentru o păreche

de cisme. Ca de regulă la târguie așa și aci, între cumpărătoriu și vîndătoriu se schimbă o mulțime de cuvinte, partea cea mai mare în un ton mai aspru de cum s'ar fi cădut. Fiul țiganului, care era surdo-mut, vîndînd gesticulațiunile atât ale tatălui seu cât și ale cumpărătoriuului, credu că acesta voese se bată pe tatăl seu. Pentruca s'el ferească de periclu luă surdo mutul un lemn, care îi era la îndemână, și lovi atât de vrășmaș pe bunul mușteriu, încât cădî momentan mort la pămînt.

* (Pe câți împărați, regi, pași, și președinți de republică a îngropat împăratul Wilhelm.) În timpul celor 90 de ani ai vieții împăratului actual al Germaniei și perdură tronul în Europa, 9 împărați, 52 regi, 6 sultani, 6 papi și domniră numai în statele-unite ale Americii 21 de președinți de republică.

Din acești 96 de monarhi, papi și președinți, trăesc astăzi numai încă patru: Isabela fosta regină a Spaniei, Francisc II fost rege al Neapolului, Amadeu ex-rege al Spaniei și sultanul Murad al V-lea. Ceilalți 90 sunt toți în morminte.

Iată-i dela 1797 până astăzi.

Împărați ai Austriei: Francisc I și Ferdinand I; împărați ai Franciei: Napoleon I și Napoleon al III-lea; — împărați ai Rusiei: Paul I, Alesandru I, Nicolae I, și Alesandru al II-lea; — al Mexicului: Maximilian I; — cinci sultani: Selim III, Mustafa IV, Mahomed II-lea, Abdul-Megid și Abdul Aziz; — șase papi: Piu VI, Piu VII, Leon XII, Piu VIII, Gregoriu XVI și Piu IX.

Regi: trei ai Prusiei: Frideric Wilhelm II, Frideric Wilhelm III, Frideric Wilhelm IV; — regi ai Sardiniei: Carol Emanuel, Victor Emanuel I, Carol Felice, Carol Albert și Victor Emanuel II devenit rege al Italiei; — cinci ai Neapolului: Ferdinand I, Iosif Bonaparte, Ioachim Murat, Francisc I și Ferdinand al II-lea; — trei ai Portugaliei: Iosif, Ioan și Maria de Gloria; doi ai Hanoverei: Ernest-August și George V; — doi ai Wurtembergului: Frideric I și Wilhelm I; — patru ai Bavariei: Maximilian Iosif I, Ludovic I, Maximilian II și Ludovic II înecat mai deunăzi; — rege al Westfaliei: Ieronim Bonaparte; — al Belgiei: Leopold I; — al Greciei: Oto I; — trei ai Olandei: Ludovic, Guilom I și Guilom II-lea; — trei ai Angliei: Georgiu III, Georgiu IV și Wilam XX; — trei ai Franciei: Ludovic XVIII, Carol X și Ludovic Filip; — cinci ai Suediei: Gustav IV, Carol XIII; Carol Ioan XIV (Bernadotte) Oscar I și Carol XV; patru ai Danemarcei: Christian VII, Frideric IV, Christian VIII și Frideric VII patru ai Spaniei: Carol IV, Ferdinand VII, Iosif Bonaparte și Alfons XII.

Cei 21 președinți ai statelor-unite, încep cu Georgiu Washington și se termină cu Artur.

Prinții domnitori și cei din case domnitore, morți în timpul acestor 90 ani, sunt la număr 467.

Și s'ar putea foarte lesne, ca să mai îngrope pe câți-va.

* (Un traducător regesc.) Se scie, că regele Portugaliei este un bun traducător. Maiestatea Sa, care a tradus pe Goethe, pe Shakespeare și pe cei mai mulți clasici francesi, se interesează și de literatura modernă. Deunăzi îi venise ideea de a traduce în limba portugeză și una din scrierile lui Zola: „La terre“; dar înainte de a se pune pe lucru, ceti în presă că traducțiunile lui Zola au fost confiscate din partea guvernului. Spre a nu munci înzadar regele Dom Luiz adresă ministrilor sei întrebarea, dacă vor lăsa să treacă o traducțiune ca „La terre“ de Emil Zola? Se înțelege fără să numească pe acela, care avea intențiune d'a face cea traducțiune.

Ministrii cereau Maiestății Sale timpul necesar de a ceti cartea și de a cugeta despre admisibilitatea ei. După câte-va zile declară în unanimitate, că n'ar fi cuveit ca portugezii să cunoască cea scriere în limba lor. În urma acestei hotăriri, regele aruncă la o parte începutul traducțiunii și se reapucă de traducerea lui Goethe și lui Shakespeare.

* Cetim în „Națiunea“: Disolvarea Camerei pare definitiv hotărâtă pentru ziua de Sâmbătă 19 curent. Așa, cel puțin, se vorbea ieri prin toate cercurile intime ale colectivităților. Se spune chiar, că regele ar fi semnat deja decretul de disolvare. Nu se scie încă dacă și senatul va fi disolvat. Nedumerirea aceasta provine din faptul, că guvernul a cerut și grăbit tragerea la sorți a jumătate din numărul membrilor senatului. Se poate însă prea bine, ca tocmai rezultatul acestor trageri la sorți, să fi îndemnat guvernul la disolvarea ambelor camere.

* (Oul lui Columb.) Un învățator vorbește elevilor sei despre Columb și oul lui. După ce el și fini prelegerea sa în privința aceasta, pentruca să se convingă, că a rămas ceva sau nu din cele espicate

de dînsul, în capul elevilor sei, întreabă pe un elev mai din apropiere: cine a fost Columb? Elevul răspunde: o pasere.

Recensiuine

asupra opului: „Metodica școlii poporale“ de Dr. Petru Pipoș, profesor.

Partea I generală.

Ce aș fi eu fără de voi, nu sciu, dar mi e groază când vîd, ce sunt sute și mii fără de voi.

(Was ich ohne euch wäre, ich weiss es nicht, aber mir grauet, Seh' ich, wass ohne euch Hundert und Tausende sind.) Schiller.

Aceste cuvinte ale marelui poet german se pot aplica foarte bine față de școală. În adevăr; ce s'ar alege din sutele și miile de oameni fără de lumină, fără de învățatură? Dar cine sunt chemați a lumina mintea popoarelor? Cine au să dea învățaturi folositoare odraslelor tinere ale țărilor? — În prima linie învățătorii poporali sunt chemați a implini această sarcină grea. În mâinile lor este pus viitoriul și soarta popoarelor. În privința aceasta sunt foarte caracteristice cuvintele scrise de Florantin în „Albumul Macedo-Român“, pe cari și autorul cărții din cestiune le citează și pe cari pentru caracteristica lor le reproduc și aici:

„Sciți voi, cine poartă în realitate politica cea mare a popoarelor?”

— Suveranii! —

— Nu. —

— Oratorii camerelor legiuitoare. —

— Nici aceștia. —

— Cine dară? —

— Învățătorii.

Ei fac cu națiunile aceea, ce voesc.

Puternicii dictează soarta popoarelor pentru zile și ani; învățătorii o hotăresc pentru secole și milenii.

Voiți să îmbunătățiți soarta unui popor? — spre acest scop înzadar îi veți reforma numai legile. . . . trebuie să-i ridicați o nouă generațiune de învățători aleși, calificați. . . . Aceștia nu vor da neamurilor legi strălucite în codice; — ei îi vor da legi bune — în inimă!”

Soarta popoarelor așa dară este pusă în mâinile învățătorilor și dacă vrea cineva să judece asupra unui popor, nu are decât să cerceteze, ce învățători are acel popor, și va fi pe deplin luminat. Un popor, care are învățători luminați, zeloși, devotați cu totul chemării lor sublime, un astfel de popor de sigur se află în stare bună, soarta celui popor e bine asigurată. Și earăși: un popor, ai cărui învățători nu sunt calificați, cari nu pot înțelege importanța chemării lor — pe care o privesc numai de o meserie, — cari prin urmare nu sunt devotați causei, căreia servesc; un astfel de popor e de compătimit, soarta lui se află în mâini rele și cu anevoie poate spera timpuri bune.

Și ce învățători are poporul nostru românesc? Răspuns categoric la această întrebare cu anevoie s'ar putea da acum, pentru-că — durere — impregiurările maștere, în cari a trăit acest popor, și-au lăsat urmele lor și pe terenul acesta. Aceea nu o poate nega nimeni, că s'a făcut și se face foarte mult în direcțiunea aceasta la români, dar încă nu s'a făcut totul; mai este mult de făcut.

Un învățator harnic, care ține cât de puțin la oficiul seu, nu se mulțamește — și nu poate să se mulțamească — numai cu învățatura câștigată în școală în preparandiă. El trebuie să studieze, să-și amplifice cunoscințele câștigate în școală și să mai adaugă și altele nouă lângă acelea. Eară studiarea, câștigarea de cunoscințe nu se poate face din aer; spre acest scop îi trebuiesc cărți și eară cărți. Ei dar de unde? Cărți bune de felul acesta, va să dîcă pentru învățători noi români avem foarte puține și pe acelea le au învățătorii încă de când erau în preparandiă. De unde să mai cetească și să mai învețe? Apoi chiar dacă am avea cărți destule, acelea trebuiesc cumpărate cu bani scumpi, eară bietul dascăl de sat abia și poate nutri pustia de gură, necum să-i mai ajungă ceva din plată și pentru cărți scumpe! Obiecțiuni de felul acesta nu arareori se pot audî. Un învățator bun însă nu vorbesce astfel. El, dacă aude de vr'o carte bună, mai bine nu mănâncă o di două decât pâne, și și procură cartea. Și dacă nu-i permit mijloacele să cumpere cărți mai multe ca prin studiu propriu să-și lărgească cunoscințele, apoi își câștigă cărți mai puține, dar astfel de cărți, în cari să fie cuprins tot, ce dorește el, cărți, cari să-i fie călăuze pe calea grea a învățămîntului și educațiunei.

O astfel de carte este „Metodica școlii poporale“ de Dr. P. Pipoș, care e menită a da sfaturi bune învățătorului în cestiune privitoare la școală și

de a se da în mâna elevilor preparandiali. Procu-reși-o fie care învățatoriu, cetească-o și rescetească-o, apoi compareze-și conduita și metoda...

Materialul este predat într-o limbă ușoară și într'un stil fluent.

Influența limbilor străine însă se cunoaște și în cartea de față. Așa d. e. se dice: „la așa o etate“ lipsesc încă cu desăvârșire tenacitatea etc.

În privința ortografiei încă ar fi fost bine să se fi observat cu acuratețe și consecuență. Cuvântul „se poate“ este scris în două chipuri...

Și încă ceva. Voind a controla citatele din autori străini, trebuie să cetesc, sau cel puțin să frunzăresc cartea întregă...

Aceste sunt nesce scăderi mărunt, cari nu de-trag nimic din valoarea cărții și cari credem, că vor dispărea la a doua ediție și nu vor obveni în partea II specială...

Dare de seamă și mulțămită publică.

(Urmare din Nrii 58, 59 și 103 ai „Tel. Rom.“

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprilie a. c. st. n. în comuna Galați de lângă Făgăraș în țara Oltului, spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociți prin foc din aceasta comună...

din partea marinimoșilor contribuenți, își continuă darea sa de seamă începută în Nrii 58 și 59 și continuată în Nr. 103 din „Telegraful Român“ mai departe, și arată, că au mai încurs ajutoare:

32. Dela onoratul domn Moise Dârlogea, notar cerc. în Rodbav 4 fl. 70 cr., colectați dela: Moise Dârlogea, notar cercual în Rodbav 1 fl. 50 cr.; Ioan Mihu, paroch gr. or. în Calbor 50 cr.; Ioan Joanta, paroch gr. or. în Boholț 40 cr.; Moise Căndea, paroch gr. cat. în Calbor 1 măsură de bucate; George Bonea, paroch gr. or. în Rodbav 20 cr.; Ioan Stăngu, primar în Calbor 1 măsură de bucate; Ioan Pop, colector în Calbor 1 măsură de bucate; Filaret Dăișorean, învățător gr. or. în Boholț 10 cr.; Ioan Stroilă, cassar în Calbor 1/2 măsură de bucate; Ioan Cârstea, vice-primar în Calbor 1 măsură de bucate și Vasiliu Neagoie, provisor în Calbor 1/2 măsură de bucate. Bucatele s'au vândut cu 2 fl.; și cu 2 fl. 70 cr.; primiți pe lângă bucatele descrise s'a făcut suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela onoratul domn Alecsiu Frateșiu, învățător în Satulung (Săcele) 14 fl. 27 cr. colectați dela dnii: Victor Popea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Alecsiu Verzea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Ioan Dorca, învățător și director în Satulung 1 fl.; Alecsiu Frateșiu, învățător în Satulung 50 cr.; Ioan Bodean, comerciant în Satulung 40 cr.; Domeșiu Dogariu, învățător și director în Satulung 30 cr.; Nicolau Bârsan, învățător în Satulung 20 cr.; George Fulea, învățător în Satulung 20 cr. Prin disc dela biserica „Sfin-tei adormiri“ din Satulung 1 fl. 22 cr.; George Urdea, preot gr. or. în Cernat 1 fl.; prin disc dela biserica „veche“ din Cernat 2 fl. 14 cr.; N. N. 1 fl.; Nicolau Băzarea, comerciant în Turchieș 50 cr.; prin disc dela biserica „veche“ din Turchieș 1 fl. 81 cr.; Radu Odor, comerciant în Turchieș 1 fl.; N. N. 50 cr.; Anastase Bârsan, învățător în Turchieș 30 cr. și Petru Debu, învățător în Turchieș 20 cr. — Suma 14 fl. 27 cr. v. a.

Sumele de sub punctele 32 și 33 a dărei acesteia de seamă, cari fac la olaltă 18 fl. 97 cr.; s'a împărțit celor mai nenorociți incendiați din Galați în 18 Decembre, 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat și împărțit până acuma următoarele sume de bani:

- a) 400 fl. 80 cr. împărțiți incendiailor la 10 Maiu a. c. st. n.
b) 126 fl. 61 cr. împărțiți incendiailor la 5 Iunie a. c. st. n.
c) 125 fl. 87 cr. împărțiți incendiailor la 11 Septem-bre a. c. st. n. și
d) 18 fl. 97 cr. împărțiți incendiailor la 18 Decembre a. c. st. n.

La olaltă dar s'a adunat și împărțit suma de 671 fl. 25 cr., ce desigur a contribuit mult la alinarea suferințelor celor lipsiți.

Le mulțămim deci din inimă onoraților domni colec-tanți și generoșilor contribuenți în numele celor incendiați, și vom publica și mai departe ori-ce ajutoare, ce vor mai incurge și după aceasta în favorul nenorociților din această comună.

Galați, 24 Decembre, 1887 st. n.
Ioan Turcu, președ.
Nicolau Aron, secretariul comit. de ajut.

Posta redacțiunii.

Dlui „Cronicariul“ în Arad. La obiectivitate am ținut totdeauna și ținem și în aceasta afacere, și am dat și dăm loc rectificărilor relativ la cele publicate în toaia noastră; noi cunoaștem bunăcuviința și în practică nu numai în te-orie ca alții, dar aceea nu se poate aștepta, ca atari rectifi-cări să le lăum după alte foi. Noi nu recunoaștem autori-tatea nici unei foi în privința aceasta. Red.

Loterie.

Mercuri în 28 Decembre 1887.

Brünn: 68 43 4 15 69

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Decembre n. 1887.

Table with columns for Viena and B-pesta, listing various financial instruments and their values.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types (Tren de per-soane, Tren de accele-rat, etc.), and departure/arrival times.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.